

REDACȚIA

Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 1 an 20 cor.
 6 luni 10 cor.
 3 luni 5 cor.
 1 luna 2 cor.
 În România și străinătate pe an 40 franci.

Anunțurile se însoțesc.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

Se acceptă inserțiile: pentru o săptămână: pețitorii de teren; a doua oară: 10 bani; a treia oară: 5 bani; de fiecare dată: 2 bani.

Atât abecamețele, cât și inserțiile sunt a se plăti înainte în Arad.

Valoarea pentru oraș și comitate.

Scrisori nerăscuțite nu se primesc.

ARTIDELE MAGHIARE ȘI ROMÂNII.

(*) Din considerațiuni de tactică, deputatul român hotărâseră, ca atât în proiectul de adresă cât și în vorbirile ce vor rosti, să insiste mai ales asupra relor generale, care le simt toți cetățenii, fărăosebire de neam și dinaintea lecuirii cărora nu se poate da îndărăt, sub nici un pretext, nici în fel de guvern ungureșc.

O enunțiațiune alui Tisza, urmată de alui Bánffy și în urmă complectată de a treia declarație, alui Apponyi, reprezentantul cel mai autorizat al Ungurilor, a determinat însă pe deputatul român să întrețină o polemică asupra chestiunii, pe care nu în chip academic ar fi dorit s'o predea întâia oră, în Dieta ungară.

Vorbind de îngrijorarea ce i-a cuprins înaintea aderenței al partidului liberal când cu prezentarea proiectului berzeviczyan, directorul ziarului nostru făcând aluzie la România, care stau în partidul lui Tisza, a strigat: — Nici nu li-e acolo locul!

Tisza, răspunzând, a zis:

— Eu eu așa cred (sgomot la mijloc) ca românii nemaghiari ai acestei patrii numai sunt cetățenii credincioși ai patriei și numai atunci au într'adevăr inimă pentru interesele neamului lor (aprobări sgomose în dreapta), dacă se contopesc într'ocă oră alta maghiară și în viața publică țării iau parte nu ca grupuri separate naționale (aprobări în dreapta și aplauze), ci dacă iau rol ca membri ai vre-unei partide ori maghiare (aprobări generale). Aceia, care în viața publică ungară (sgomot, strigări: S'auzim! S'auzim!) se isolează și se deosebesc prin program

separat naționalist de ceilalți factori ungarî, nu numai din punct de vedere al fidelității către patrie ocupă poziție echivocă (aprobări generale), ci săvârșesc tradare și încontra neamului lor (aprobări generale).

În debaterile Dietei, ediția officioasă dela 6 Maiu, nu s'a luat notă și de protestele unanime și puternice care au însoțit expunerile lui Tisza. Vorbirile rostite d'aci încolo de Români sunt însă în ziarul Dietei și ele vor rămâne ca un veșnic și demn protest împotriva scâlcietei și șovinistei teorii, primită cu atâta însuflețire de partidele maghiare.

Dar să urmăim.

După Tisza a vorbit — la 6 Maiu — îndată Bánffy.

Făcând aluzie la reforma învățământului elementar și reflectând cuvintelor lui Dr. Mihali privitoare la proiectul lui Berzeviczy, archișovinistul fost ministru a zis, că lui i-se pare puțin cât a vrut să facă Berzeviczy și a pus în vedere, că această chestie mare de stat se va rezolva spre nemulțumirea naționalităților.

A formulat apoi idealul său de stat după cum urmează:

— Este un mare adevăr, că numai statele naționale au îndreptățire de viață. Statul național (a vrut să zică desigur: *poliglot!* Traducătorul) care nu știe să devie național ci rămâne cu caracteru-l poliglot, nu are viitor (Așa-l! Aplauze în stânga).

Eu contele Apponyi a zis, în ședința dela 9 Maiu, următoarele:

— Nu mă las sedus nici spre terenul de luptă a chestiei naționalităților, pentru-că e de prisos a sparge uș deschise și a polemiza cu

atitudinî politice, față de, care majoritatea covârșitoare a Dietei, din toate părțile, s'a pronunțat cu *refus unanim...*

Ceea-ce constatăm și noi: într'adevăr, când vorba este să se execute ceea-ce au făcut Deák și Eötvös, ori să li-se dea naționalităților ceea-ce li-se cuvin, partidele maghiare sunt unanime întru a — refusa!

Tot unanime vor fi însă și naționalitățile în stăruința lor de a lupta pentru *egala îndreptățire*.

Felul cum bravii noștri deputați au deschis lupta, ne îndreptățește să sperăm că lupta va și fi încoronată de succes.

Deocamdată li-a succes să-l facă pe corifeul partidelor maghiare să se descopere absolut în ce privește părerile lor asupra chestiei naționalităților.

Știm acum complet ce vor adversarii noștri politici. Ne vom ști noi și conforma.

Proces interesant. Se vede că procurorul dela Oradia-Mare vrea să treacă la nemurire. A intentat acum un proces fără păreche chiar în analele justiției maghiare. A cerut adecă Dietei să suspende dreptul de imunitate al deputatului Ioan Russu-Sirionu, de oare-ce acesta prin cartea „*Komunni am statuu ungar*”, scrisa și tipărita în București, ar fi agitat încontra națiunii maghiare, și ar fi săvârșit și transgresiune polițială, răspândind cartea. Comisia de imunitate a și grăbit să asculte cererea procurorului.

Aceeași comisiune a suspendat și dreptul de imunitate al deputatului dr. A. Vlad, contra căruia procuratura d'asemeni a intentat proces pentru — agitațiune

Cei mai mari dușmani ai Țării și nației ungurești sunt — ce credeți cine? O spune „Arad és Vidéke” dela 13 Maiu, care într'un lung

LA ARAD!

— Impresii. —

Cupeul e gol. Dar iată, că-mi vine un tovarăș: gras și brunet. Nici n'a plecat trenul și — doarme. Și de-ar dormi liniștit... — teamă că n'o să pot adormi de — somnului.

Dela un timp nu l-am mai auzit. Când prins de veste, că sunt tot pe tren, se creștină binișor de ziuă. Prietinel tot ca mai înainte. Ciaba mă lasă speriat. De n'ar zăbovi aci așa mult, m'ar fi însoțit de bună seamă mai departe. În locu-i vine un părinte cu așa: înaltă, blondă. Păcat, că nu mi-s'a așezat lângă. Mă uit spre câmpul verde, ca să-i pot lua profilul stâng. Din nou rămân singur — singur ajung la Arad.

Înainte de a sosi la trăsură, aud strigând otele care voiam să descălesc. Îl știți de sigur că un singur otel are Aradul — la care „deschid” (ca să nu zic românește) ai noștri. În autobuz tot singur. Ba uite, îmi ține societate, căfărul și iată, că „lacheu” închide ușa otelului. Când să-l întreb, că mai e mult, ajung la Arad.

Odata 23. Atunci o curățiau. Peste vr'o minute despachetam. Mă uit în jurul odăii și cad ochii pe „statistică” de pe ușe. Sub titlu tipărite, urmate de cifre scrise, strălucesc un adaus cu creonul: Die Wanzen aber gratis. Mi-s'a furnicat p rul. M'ășez cu gând să prevedere pe divan, să probez, dacă-mi vine în mină, ori ba. Era însă prea interesantă cartea, că uitam: mi-am uitat și de „Wanzen”-ii din otel și de — somn. Mă scoate „din con-

sept” sunet de clopote bisericestî. Îmi aduc aminte unde sunt. Voiesc să mă însinuu. O femeie îmi spune în limba nemțească, că aci nu e obiceiul. Fericită provincie!...

Ies și o iau la stânga într'un noroc. Bine că n'am întrebat de strada, ce-mi trebuia — căci așa fi pățit ca Sasul, care 'ntreba de „cal” și calul sub șea și el peste ea. Știam numărul, unde aveam să mă abat, dar nu știam, că acelaș număr îl poartă trei curți, respective pereți de casă. Noroc dela Dumnezeu, că pe-aci se cunosc vecinii, căci altfel de sigur numai a treia oară așa fi nimerit.

După 10 oare pe malul Murășului, patru la număr. Ne uităm spre „cel mai frumos gimnaziu din țară”, vorba unuia dintre noi, și-l admirăm, deși abia-l zărim printre ramuri. Pe urmă desbatem, că oare Murășul înconjură „Vâr-ul de toate părțile, ori numai de trei: e adecă așezată cetatea pe inzulă, ori peninzulă? Am lăsat lucrul încurcat și-am intrat în — parc. Am trecut apoi într'al doilea, unde un grup de studenți ungarî „intonau”. Făceau „pauze artistice” în cursul pregătirii pentru baccalaureat. Poliția nu-i oprește, publicul nu-i jenează. Beatus ille...

Verdeața și aerul însă nu ne-au mulțumit. Se vede, unde ne-a eșit în cale palatul justiției. Și ne-am îndreptat pașii să ne 'nnecăm... setea, la „Kis pipa”. Sunt silit să folosesc termenul ungureșc, să n'o pătesc și eu ca prietinel, care tradusese acești doi termeni străini cu unul românesc, dar nu conform „codului bunelor manieri”.

Unul dintre noi folosește ocazia de-a apela la simțul nostru național. Numai i coroană

costă un loz al loteriei de obiect, aranjate în favorul „Școalei pentru economia și industria de casă” — și sunt 650 de câștiguri în valoare totală de cor. 4285 (fără fileri). Bine, da conspectul câștigurilor nu-l ai? — De ăla n'am, dar sunt tot obiecte de preț. Vezi doară cât valorează. Îmi dă apoi un bilet de vizită, pe care-l scrie o domnișoară, să vândă lozurile alăturat pîntre cunoștințele sale. — Ei, dar eu nu pot lua, căci nu-i sunt cunoscut domnișoarii... — N'are-a face, ai s'o cunoști d-ta. N'am putut scăpa. Am fost silit, și astfel am jertfit „cu plăcere” i coroană pe altarul națiunii. Numărul lozului: 3876. După sorțire o să grijesc, căci „obiectele de câștig sunt a se lua în primire în decurs de 30 zile”, car „câștigurile neridicâte se vor întrebuița pentru scopurile școalei proiectate”. Se vede dară, că obiectele sunt din „domeniul” economiei și industriei casnice: pluguri, războaie... O, de-ar fi de-astea cât de multe, să brăzdăm de mult înțelenitu-ne ogor și să țesem mult așteptata dragoste „des-înțelesată” de neam.

La prânz am făcut cunoștință cu mulți din preoții și protopopi. După prânz am cercetat seminarul teologic și pedagogic. Domnul director a avut amabilitatea de-a mă călăuzi și a-mi arăta toate apartamentele. Mi-a făcut bună impresie curățenia cea mare din sale, muzee, dormitoare și bucătărie și mi-a plăcut edificiul și grădina. În fundul acesteia, mai la o parte, stăteau tolăniți „în dulce farniente” vr'o șase grăsun, care își dau concursul, ca seminariștii să capete „bucate” bune și ieftine. Îmi spunea dl director, că le lipsește sală de gimnastică și că voiește să facă loc de scaldă propriu.

articol se căznește să demonstreze că dușmanii și jârît sunt naționalitățile.

La credința asta a ajuns ziarul susnumit în urma citirii discursurilor deputaților români din parlament. Aceștia au îndrăznit să accentueze adică drepturile naționalităților și toate retele comise de guvernele liberale. — ear poporul crede — scrie „A. és V.“ — și se ia după spusele acestor deputați...

Ear năcazul cel mare va fi desigur faptul, că poporul crede vorbele fruntașilor și astfel nici la Șiria, nici la Boros-Ineu și nici la Chișineu nu a ales pe amicii celor dela „Arad és Videke“... Și îi este teamă că poporul și în viitor va asculta sfatul fruntașilor și astfel mulți boeri perde-vară nu vor mai ajunge deputați, ci ajung în Dietă fii d'at poporului, cari — fie încredințați domnii dela „A. és V.“ — vor da pe față și în Dietă gospodăria cinstiților și patroni.

„Kronstädter Zeitung“ ziarul Sașilor naționaliști, în numărul său dela 12 Mai, consacră cuvinte foarte elogiase deputaților români spunând că au rol conducător în mișcarea naționalistă din țeară.

Supărarea „patrioților“...

Ziarele locale, după ce-i dă gata pe cei trei deputați români arădani, presintându-i publicului pa ne niște agitatori periculoși, dau alarma asupra unei primejdii și mai mari: Zilele trecute au fost în Budapesta George Pop de Băsești, dr. V. Lucaciu, dr. Al. Vajda-de-Veovod, dr. V. Onișor și dr. Isidor Pop, și s'au sfătuit cu deputații români naționaliști din Dietă... Va să zică — esclamează ele — comitetul național a reînviat, și deosebirea este numai atâtă, că în loc să-și țină ședințele în Sibiu, se adună la — Budapesta!

Brodând nainte pe această canava, ajunge la concluzia că „agitatorii perverși, cari au fost opândiți pentru uneltirile lor contra patriei, George Pop de Băsești, dr. V. Lucaciu, dr. Mihali și ceilalți nu sunt scoși de pe arena politică, ci dincontră: ș'acum tot ei conduc politica Românilor“...

Înțelegem durerea și supărarea presei patriotice.

De cât, ori cât am înțelege-o și aprecia, nu putem s-o ușurăm. Ci dincontră, ne pare bine, când auzim că fruntașii pe cari presa șovinistă ar fi dorit să-i știe scoși de pe arena politică, sunt zdraveni, sănătoși, se interesează de mersul politicii naționale și împreună cu deputații români, se sfătuiesc și dau directiva lucrurilor naționale.

Mi-am câștigat convingerea, că seminariul din Arad îl întrece pe cel Sibiu, ca ciadire, aranjament și poziție (înțeleg grădina). Pe cel din Caransebeș nu-l cunosc, nici pe cele greco-catolice.

La otel mi-se schimbăse odaia. Nrul 7: mai mică, mai simpatică și fără inscripții de creon. Mă caută un amabil cunoscut, unul dintre cei de dinainte de-amiază, care se revanșează cu multă prisosință în calitatea, pe care o avusesem eu față de dînsul, în capitală, să mergem la „Casa națională“. După un drum nu prea scurt după „măsura de capitală“, lung conform celei locale, sosim. E joc mare. Inconjurăm sala de joc. O femeie ne ridică „bina“ și jocul se desvălește. Portul feciorilor e străin, al fetelor mai puțin. Sunt însă de tot străine vâpselele, cu cari își nimicesc frumoasele lor fețe. — Ce joc e asta? Parcă muzica cântă Hațegana? — Cântă Hațegana, Lugojana, Ardeleana, ori-ce ei tot asta o joacă! — Care va să zică... Aradana.

Banda, în care numai unul e negru, nu se lasă. Clarinetul e mai voinic, trâmbița dă după el fără să obosiască, dipele tot așa, ear gordunca lovită cu un băț necioplît ține „hangul“ cu îlos, pe când perechile pisează ceva: ceea-ce seamănă mult a „csárdás“, mai ales după „tinuta“ fetelor.

Din cauza depărtării prea mari de centru, mi-se spune, „Casa națională“ e folosită numai de țărâtime, în Dumineci și sărbători, când joacă Doi ani după edificare se țineau aci petrecerile și concertele aranjate de inteligentă.

Se făcură oarele... de corzo. Am întâlnit și câte-va fețe frumoase. Jidancele în maiori-

Noi am fi triști numai când n'ar fi așa. Putem să asigurăm însă și presa maghiară, că ori cât va serie și injura, și putem vesti și publicul românesc: fruntași români împreună, în perfecta solidaritate doresc să dea direcție politicii noastre naționale.

Ear întâiul lucru ce sunt datori să facă, este ca după-ce s'au înțeles asupra principiilor conducătoare, să organizeze pe noul și solide baze întreg partidul național.

Consultările dela Budapesta asta au și avut-o de scop, și vestim cu plăcere: s'a și stabilit ceea-ce trebuie să fie în viitor baza unei sănătoase vieți naționale.

Csukay Gyula și măcelul dela Șepreuș.

Azi începe înaintea Tribunalului din Arad procesul fraților noștri din Șepreuș, învinuți că ar fi încercat să facă rebeliunea în ziua de 7 Maiu 1903, când — se știe — Csukay Gyula, fibirăul din Chișineu, se dusesse să țină alegerea de jude. Poporul n'a vrut să aleagă pe care a dorit Csukay... Procesul ce începe azi va fi chemat să facă lumina, să arate cine-i vinovat.

Un lucru se poate spune însă și acum: 7 Români au perit atunci de arma gendarmilor ear alegerea era condusă de Csukay.

Se mai știe, d'asemenea, că dintre gendarmi n'a fost pedepsit nici unul, nici lui Csukay nu i s'a întâmplat vre-un rau, după-cum n'a fost lovit nici un gendarm, și azi totuși o mulțime de țărani români stau la judecată. Cât despre cei căzuți de sulite și gloantele gendarmilor, stăpânirea i-a uitat de mult, după cum nu și-o fi bătând capul nici cu văduvele și orfanii lor...

Ear Csukay stă tot în cercul Chișineului, și desigur că nu va veni azi la tribunal să ușureze soarta fraților noștri dați și în judecată, după-ce destul au fost întristați de măcelul petrecut în ziua de 7 Maiu 1903.

Dăm în altă parte a ziarului nostru amanunte despre proces. Aci atragem numai atenția cititorilor noștri asupra rolului jucat de Csukay în această dramă sfâșietoare.

Procesul Șepreuşenilor.

45 acuzați. — Aparatorul Dr. Stefan C. cere delegare. — 80 martori.

— Raport special —

Arad, 15 Maiu 1903

Patru-zeci și-cinci de Români din Șepreuș sunt trași pe banca acuzaților, după-plătiseră cu viața — o alegere de jude de comuna lor. Cei vii pot fi încă luați la răspundere, morții tac...

Coridorul tribunalului e plin cu bieți Șepreuşeni. Sunt între dînsii și d'aceia, care înc'au căpătat câte un plumb în fatala zi de 7 mai 1903, dar d'atunci s'au vindecat. Ilici Iosif, un voinic de vre-o 33 ani a fost împuşcat în coaste și plumbul a ieșit pe cealaltă coastă. A zăcut 7 luni, și acum e vindecat.

Vine între dînsii deputatul lor Raș Șirianu, pe care-l înconjură toți cu multă dragoste. Se vad bietii străini aici și se fericiți, când ne apropiem de dînsii și recunosc în noi pe «Românii noștri».

Acuza e ridicată împotriva lui George Jengeler și George Sturza pe baza §. 69 al 1 a legii penale, ca ațîțatori și împotriva țărănilor:

Iosif Matea baraniescu, Iosif Cărpănu, Florea Secereș, Florea Suci, Ioan Velici al cincea, Mihail Stana a lui Mihail, Mihail Rus, Simion Hecior, Pascu Cniciș, Teodor Matea, Mihail Ion Velici a lui Mihail, Ion Stana a lui Șirianu, Ilie Incio a lui nuțuaie, Mihail Stana a lui Petru Părv, Petru Părv meanu, Petru Rus, Filip, Mihail Suci a lia, Gavriil Secereș, Horga a lupi, George Părv, Mihail Ban a lui Simion, Simion Henț a lui Todor, Iosif Matea pe Pavel Gabor a lui Ilie, Petru Toma tubulea, Dor Marta a lui, Simion Rus, George Șirianu, Matea a lui Petru, George Cionie, Ion Stănilă, Simion Pavel, Iuliu Corponai, Todor Șirianu, Iosif Părv, Iosif Velici a bogii, Simion Hecior, Petru Incio, Mihail Raș.

Pe baza §-ului 163 a legii penale complicități pentru-că în 7 Maiu sub durarea gerit de jude comunal la instigarea lui Zsigellér Gergely și George Sturza, s'au adunat cu scopul să constrângă autoritatea, ce o

tate, ca peste tot în țara asta, și poate și într'alt loc. Strada principala nu-mi părea acum așa goală, cum mi-a părut când veniam dela gară. La cină, ca bunii Români, ne-am întâlnit la o „nație“, birtaș nou în oraș.

A doua zi am cercetat Muzeul cu obiectele păstrate din revoluția dela 48, unde am văzut multe lucruri de seamă. Intre altele cinci fotografii, între cari două necunoscute mie, de-ale lui Iancu și fluerul, cu care, precum ne spune o bucată de hârtie, ar fi umblat „răsvățitorul“ la cerșit.

La biserica catedrală (altă biserică românească nici nu mai e, afară de cea greco-catolică) s'a ținut serviciu pompos, pontificând P. S. Sa dl episcop, P. C. Lor dl vicar dela Orade și părintele-archimandrit dela mănăstirea Hodoș-Bodrog, șase protopopi, trei diaconi, al patrulea fiind sfîntit în cursul serviciului. Corul cânta bine liturgia compusă de dirigentul lui, profesorul de cant al seminarului. Unele părți mi-au plăcut mult. Un domn de lângă mine secunda corul, la răspunsurile mai scurte: Doamne îndură-te spre noi, Ție Doamne... într'u mulți ani, dispunătorule... Ceilalți nu secundau...

După serviciu, trecuse o oră, în sala festivă a seminarului P. S. Sa dl episcop deschide sinodul diecesan în prezența aproape a tuturor deputaților și a unui public numărös. Pe galerie erau mai ales dame.

Tot sala aceasta după prânz era ticsită de lume. Damele cuprindeau acum întreg parterul, domniile făceau „garnirungul“. Societatea de lectură a seminaristilor se achită de ședința festivă. Mai mult mi-au plăcut corurile, aproape

toate compoziții populare de-ale profesorilor de cant. A fost mult aplaudat — și cu drept — un quintet de viole. Dintre celelalte puține mai bun a fost dialogul din *Despot vodă*. Programul din *Satira III* a lui Eminescu, care putea avea efect dramatic, căci declamarea dispune de organ și înfățișare necesară. A fost însă prea mult, să nu spună un cuvânt repede de cât altul, ca versurile să nu-și pierdă ritmul. Eroarea s'ar fi putut foarte ușor fi dreaptă, dacă s'ar fi transpus *natural* în poezia lui Mircea și a lui Baiazid și peste tot în țiuinea, ce se desfășoară — și eu cred, că clamatorul ar fi putut face lucrul acesta. Pe comică a produs haz. Dacă însă a fost cumva prea lungă în raport cu comicul, ce-l conștientă vina nu e a declamatorului.

Era mare căldura și programa nu se putea avea sfârșit. În fine li-s'a făcut milă de noi mai ales de cucoane d'lor seminaristilor și au ciuntit din puncte. Strada era plină de lume. Nu mai știam pe cine cunosc și pe cine nu. Ne-am îndreptat spre birtașul român, care deschisese grădina, de fapt frumoasă. Când ne dea însă de cină, a trebuit să așteptăm oară, ca să plecăm apoi la alt birt. Părca bucatărie era o cale nu cu mult mai scurtă și kmetru și drumul ducea printr'o curte podoșită cu petri, ce-și scoteau capul care deodată și luminată cu — stele.

După cină am văzut întrunite la joc țărani din Arad și jur. Sala mare a seminarului e acum de tot mică.

A doua zi, când m'am dus singur în grădina, deschisă cu muzică și cu multe țărani dar fără bucatărie, mi-s'a plâns proprietarii

era alegerea, să candideze pe agreatul lor
Iosif Matea.

*

La orele când scriem aceste șire (9^{1/2})
nu s'au sosit încă la cancelarie. Procesul
a început deci.

Probabil, că nici nu se va dezbate în
ad. căci Dr. St. C. Pop, cu argumente
sernice va cere delegație: *procesul să fie
dezbătut la fața locului*, în Șepreus.

Apărătorul crede inomis necesar a mer-
ta fața locului: întâiu pentru-ca juzit
vadă că nu putea poporul să apuce pu-
geandarmilor (cum se afirmă în actul
cauză), căci aceia au stat sus, pe coridor,
pe poporul n'ajungea, ear pe de altă
te pentru-că li-se face bieților oameni
deuelti mari ținându-i atâta vreme departe
de casă.

*

**Dela Tribunalul din Ioc primim
mătoarele:**

**Pertractarea a început după orele
Apărătorii sunt Dr. St. C. Pop și
C. Iancu.**

**Cererii lor de a se dezbate pro-
sul la fața locului, nu i-s'a dat ur-**

**Până la orele acestea — 12 — se
naționalul acuzaților, după care va
ma procedura de dovedire.**

**După toate probabilitățile, proce-
va dura mai mult de o săptămână,
oare-ce pe lângă că sunt 15 acuzați,
și trebuie ascultați vre-o 80 martori.
In cercurile juridice este mare
interesare.**

Războiul ruso-japonez.

Până acum ghăcia lumea, unde poate
Togo, unde poate fi Rosdestvenski; acum
ghăci numai știe. Nici de Nebogatov
se știe, unde poate fi anume. Nimeni
știe cu siguranță, ce va fi.

Un căpitan dibaciu din marina engleză
auctoritate în ale marinei — cearcă într'un
măr din urmă al lui Times, cearcă zic

ce de pagubă, cât de „blamul“, ce l'a suferit.
al. domnule, eu am avut 50 feciorf. Și-apoi
se duceau la „tindă“, fără cei pe cari îi am
toate zilele și aia erau obosiți, să cadă pe
spicioare. Ear de mergeau aialaltf, știi, ce-mi
era? — mâncau carnea de pe „tănyer“ până
aducea. Mi rușine, nu-mi vine să mai dau
cu lumea. Dar uite, că acumă lucră la
ada“. Până de seară e gata. Incă azi fierb
... Mai bine să n'nceapă omul mai târziu,
cât se n'nceapă nepregătit... Și e mare „re-
t“. De altcum o s'o scoți d-ta. O să ai oaspeți
stai, că locu-t frumos. Numa să te ngri-
d de serviciu bun, că beuturi bune ai. —
am nu mai am „bal“. O să am și-o trupă
cântărețe. Oare unde să le fac loc să cânte?
și-mi întinde o carte postală.

Seara pe urmă s'a întins o masă lungă,
ga înconjurată de Români, din toată diecesa
adului. De astă dată ne-a venit cina „fixs la
sar“.

*

Coborînd din tren, după o noapte de că-
orie nu eram obosit și-mi făcea de tot bine
aia, care cădea cu atât nbelșugare. Mi-se
se, că seceta n'ncepuse a fi dăunătoare pen-
câmp și ca să mă desfățez mai mult i-am
s birjarului un drum cu ocol, pentru ce
d am ajuns acasă, mi-a spus cam ținnos, că
tot a avut drept, ca drumul lui ar fi fost mai
st, de-l lăsam să măne pe unde vrea. *Eu
d mă uitam, cum cad picurii grei pe pomii
erziți din față și mă gândiam, cum o să
ada câmpul viață după acest dar al lui
mezeu trimis la vremea sa. (—...)

să descurce problemele lui Rosdestvenski și
Togo, firește pe hârtie.

Mahan crede adecă, că Rosdestvenski ar
trebui acum s'ajungă cât mai în grabă la Vladi-
vostoc, iar Togo ar trebui să nu-l lase pe Ros-
destvenski să-și esecutive acest plan, fiindcă Vla-
divostocul ar fi o admirabilă basă pentru ope-
rațiuni viitoare, aici își poate repara temeinic
flota, și-o poate provedea cu cărbuni și ali-
mente.

Dar factorii, cu cari lucră Mahan în
cercul probabilităților sale, sunt cu totul ne-
cunoscuți. Nici în Japonia nu știe lumea
mare, câte corăbii are Togo, nici ce drum
își va alege Rosdestvenski din considerații
nautice.

Intrebarea principală e, unde stă la pândă
Togo.

Mahan crede, că avantposturile lui Togo
ar fi în portul Chelung în partea nordică
a Formosei. El va griji să nu ajungă prea
aproape de flota rusă, fiindcă artileria Ru-
șilor e incomparabil mai bună. Togo știe,
că ori cât de mică pierdere pe mare pen-
tru Japonezi ar fi ceva foarte simțitor, de
aceea nisuița lui va fi să nelineștească res-
pective pricinuiască surprize neplăcute flotei
ruse în drumul ei spre Vladivostoc prin
atacuri nocturne de torpiloare.

Din toate acestea rezultă, că nu peste
mult se vor întâmpla lucru foarte interesante.

Londra. Nici acum nu se știe locul,
unde sunt flotele lui Rosdestvenski și Ne-
bogatov; cercurile marine susțin însă, că
chiar de nu s'au unit încă, întâlnirea lor
va avea loc cât mai curînd. Șatunci Ros-
destvenski în pripă va lua drumul Vladivos-
tocului, ca să se folosiască de săptămâna vii-
toare, în care va fi lună plină, deci și de
natură va fi încât-va apărat contra atacu-
rilor torpiloarelor japoneze.

Honcong. Mercuri sara la 12 mile de
Treeking s'au arătat 12 vase de război. In
strîmtoare a Knabe au fost vase de trans-
port, cam la 70 mile departe de Kamram.

Saigon. De când a părăsit Rosdest-
venski golful Vanfon — în 9 l. c. — nu
se știe nimic despre operațiunile flotei.

Stare de asediu în Formosa.

Tokio. De azi încolo pe insula For-
mosa va fi statariu.

Câmpul de luptă din Mandjuria.

Berlin. Vestile sosite de pe câmpul de
război confirmă știrea, că Japonezii înain-
tează mereu. Cartierul general al lui Oyama
e în Cianciung.

Colonia. Abia trece zi fără vr'o mică în-
căerare. Japonezii se concentrează între Sin-
minting și Mucden; aripa stîngă a Rușilor
își face șanțuri lângă Chirin.

Petersburg. «Novoie Vremea» e infor-
mată din Gunciulin: Armata e acum prevă-
zută cu de toate; numai zahăr și vite sunt
puține. Magazinul mare de zahar, care era
la Mucden, după luptă a dispărut.

Obuze pentru Japonezi.

Sanfrancisco. Oficanți de vamă au aflat
pe o corabie engleză 2800 obuze de 3.7 cm.
calibru și au silit pe căpitan să descarce
aceste obuze menite Japonezilor.

Ce va fi?

Indată-ce Rodestvenski se unește cu Ne-
bogatov, el va avea flotă superioară celei japo-
neze. E drept, că vasele japoneze umblă mai
tute, sunt mai moderne, artileria e mai bună,

feciorii mai dedați cu luptele pe mare, ear co-
mandanții mai pășiți, căci au mai condus lupte,
nu trebuie să scăpăm din vedere, că în o
luptă navală numărul unităților de luptă în-
seamnă foarte mult. Ear de noua flotă rusă
urmează pe cea dela Port-Arthur căutând
scăpare în adâncul valurilor dinaintea Japo-
nezilor, va veni o altă flotă nouă sub alt
admiral, pe când Japonia nu poate face așa
ceva.

De aceea numai în o poziție foarte no-
rocoasă pot să atace Japonezii flota rusă,
numai așa pot începe un atac sistematic,
numai așa pot împedica, ca Rodestvenski
s'ajungă în Vladivostoc, ceea-ce pentru el
ar însemna mult.

Poziția de acum a beligeranților e cam
următoarea:

Japonezii își concentrează puterea în-
dărăptul rfului Liao. Flota lui Togo — se
zice — ar fi pe apele coreane, unele încru-
cișătoare fi sunt în canalul Formosa la o înăl-
țime cu Amoy. Linevici cu armata sa e
concentrat la Cianciung spre vest dela Chi-
rin. Rosdestvenski e pe lângă țarmurile ana-
mici și în flece clipă se poate uni cu Ne-
bogatov și adecă în portul Tonking.

Din toate acestea reese, că scopul Ja-
ponezilor e ocuparea Vladivostocului, ceea-ce
se poate numai prin atacuri și dinspre uscat
și dinspre mare. Le e greu să-l atace din-
spre uscat, căta vreme calea ferată Carbin,
Tuai-Chan-Tsa, Pollaroskoia e în mâinile
Rușilor.

Oyama deci ar trebui să atace cu vehe-
mentă pe Ruși, să-l alunge spre Carbin și
să ia în stăpânire calea ferată Carbin-Vladi-
vostoc.

Ear flota japoneză ar trebui în parte să
atace Vladivostocul, ear grosul ei să impe-
dece înaintarea lui Rosdestvenski. Luând în
considerare teribila impresie a luptei dela
Mucden, Rușii vor fi pasivi, vor cerca să se
acomodeze Japonezilor, una însă știu ei, că
datorința au să împiedece înaintarea lui
Oyama până la Carbin, fiindcă altcum Vla-
divostocul e perdut.

După toate acestea totuși neorientați ne
întrebăm, ce va fi?

Ce-i cu Vladivostocul.

De luni de zile, dar mai cu seamă ac-
cum administrația armatei ruse e din zi în
zi mai îngrijată de necesitatea urgentă de
a aproviziona Vladivostocul cu cărbuni.
Flota Baltice, reunită sau despărțită, și pe
ori-ce căi va apuca, va trebui să caute a
ajunge, în ori-ce împrejurări, la singura sa
bază de operațiuni din oceanul pacific. So-
sită acolo, prima ei întrebare va fi asupra
depozitului de cărbuni, și de câte ori se
va întoarce dintr'o operațiune maritimă ce-
rerea de cărbuni va fi reînviată cu aceeași
urgentă. Nu mai încape îndoială, că Vladi-
vostocul are provizii suficiente pentru pri-
mele trebuințe ale lui Rojdestvenski. De-
sigur că mai există încă o parte din depo-
zitul dela început și se poate că unele din
multele vase cu cărbuni să scape de pri-
veghierea Japonezilor și să ajungă în port.
Se știe că în Port-Arthur, după capitulare,
s'a găsit un depozit însemnat de cărbuni,
de și flota întreagă de atunci își baza în-
treprinderile ei pe acest port. Astfel se poate
presupune, prin analogie, că înainte de iz-
bucnirea războiului și Vladivostocul poseda
un mare depozit de cărbuni, din care s'a
întrebuințat puțin, așa că trebuie să mai
existe o cantitate considerabilă.

Sinodul arhidiecezan.

— Raport special. —

Sibiu, 27 Aprilie v. 1905.

Ședința III.

Ședința fără viață și aceasta. Pe oameni nu-i încălzește nimic. Parcă sunt unse cu săpun afacerile, așa de ușor se lunecă preste ele. Ici-colea licărește câte o scânteie, care însă, abia răsărită, moare. Oamenii se grăbesc grozav. Și au motive să se grăbească. Timpul e banii. Chestii de ceva importanță nu sunt de loc la ordinea zilei. A medita asupra celor existente, sau a născoci acum ceva nou, e greu. Căci nu e nici „timpul oportun“, nu sunt nici parale, nu e nici minte, nici inimă, nici poftă, nici nimic. Nu-i genează pe dnii deputați nici chiar detragerea subvenției de 2000 cor. a seminarului, care se prezintă ca un nou act de cumințenie al consistorului nostru.

În plictiseala asta de cincisprezece carate, unii deputați cască, alții moțăie, cei mai cuminte îngroapă grijile în o sticlă cu bere în bufetul lui Victor Onițiu, iar Tordășan își ia pardesiul și pleacă la „întrunirea de Lunia“ a meseriașilor, care se ține totdeauna Merceurea (unde se isprăvește poate mai mult, ca în sinodul din est an). În tot cazul e mai comod a primi întocmai stereotipele propunerii ale raportorilor: „se transpune consistorului spre apreciere, după puțință“.

Se zvonise, cei drept, că deputatul Onițiu poartă în sân o *interpeleție* de importanță în chestia școalelor din Brașov, dar — poate spăriindu-se de dispoziția mocnită a sinodului — n'a mai scos-o din întunecimile buzunarului.

Într'un moment de supremă sfortare se pare, că chestia *conferințelor învățătorești* va scutura nițel pe oameni din piroteală. S'au și opintit câțiva la sporovăială, dar au încercat-o așa, încât abia i-a succes să-i scoată la lumină Mitropolitul, care în chestiile curente ale bisericii e mai limpede și mai ușor la vorbă de cât toți cei ce obișnuiesc a vorbi în sinod. (Cei cari ar vorbi poate mai bine, tac.)

Ședința se deschide la orele 10. Se autenticează procesul verbal al ședinței de ieri, și iață-l, la pultul referentului, iarăși pe iubital și nostimul nostru *I. de Preda*. Raportează în afacerea *detragerii ajutorului de 2000 cor.* ce-l avea seminarul din visteria țării.

Geneza afacerii e asta: Pe la anul 1861 Maj. Sa încuviințase pentru biserica noastră o subvenție anuală de 50 mii fl. și anume 25 mii pentru trebuințele gremiului consistorial, 24 mii pentru preoți și 1000 nu se știe din ce motive; statul și-a rezervat dreptul să împartă însuși direct preoților cele 23 mii, iar subvenția seminarului s'a aplacidat și mai departe. În anul acesta ministrului i-a trăznit prin minte să ceară socoteală despre întreținerea sumei de 2000 cor., și cum „nouă ne place să spunem tot“ (vorba d-lui Cosma), consistorul, în loc să dea ministrului informațiile și extrasul cerut, i-a transpus aceluia, fără nici o lămurire, *toate* raționimile seminarului. Din acestea apoi ministrul s'a convins, că fondul seminarial are venite frumusele și pe motivul acesta a sistat subvenția de 2000 cor. (și se zice, că ar fi adaus-o la cele 34 mii cari le împarte dânsul preoților).

Sinodul, ascultând destușirile I. P. S. Sale. Mitropolitului și ale d-lui Cosma decide ca, în numele sinodului să se facă o reprezentățiune către ministru, în care să se repare greșala făcută, să se explice ministrului destinația venitelor fondului seminarial, și să se ceară asemnarea și mai departe plățirea pomenitei subvenții.

Tot dl *Preda* raportează asupra propunerii de ieri a d-lui Onițiu în afacerea bisericilor și școalelor din Brașov.

Fiind-că ni-se spun lucruri de interes în această propunere, și fiind-că obiect mai de dai Doamne în acest sinod nu găsesc, aflu de bine a o publica în întregime:

Având în vedere *însămnătatea deosebită* pentru întreaga noastră biserică ortodoxă română din Transilvania și Ungaria, ce o au bisericile comproprietare ale școalelor noastre centrale din

Brașov, însămnătate, ce le revine nu numai în privința numerică a credincioșilor, ci în deosebi prin rolul istoric, ce l-au avut întru apărarea credinței noastre strămoșești în veacurile de urgie și în urmă întru munca de pioneri ai culturii noastre naționale, însămnătate, ce le revine prin administrația grea și plină de răspundere a unor averi mari obștești, căror asemenea nu se găsesc la nici o biserică din metropolia noastră, și în fine prin faptul, că susțin și alimentează din propriile puteri cele mai însămnătate și mai număroase institute de învățământ ortodoxe române la noi, institute, la cari an de an se pârindă 1200—1400 de școlari.

Având în vedere, că pentru *controla și supravegherea centrală* exercitată de Ven. Consistor Arhid. este de neapărătată trebuință a se cunoaște în întregul și în detaliurile lor toate afacerile bisericesti, școlare și epitropești ale bisericilor comproprietare din Brașov și ale școalelor centrale, înțelegându-se aici atât chestiunile curente, cât și cele istorice, cele de organizație internă, de tradițiune și de situație actuală.

Având în vedere, că o astfel de *perspectivă generală și unitară* în felul de întocmire, cum se controlează și se supraveghează azi dela Consistor mersul afacerilor și situația școalelor centrale și a bisericilor comproprietare din Brașov, *nu există fiindcă nu e cu puțință să existe*, având în vedere, că faptul acesta regretabil este un izvor nesecat al unui lanț de *reciproce neînțelegeri între centru și între organele diverse din Brașov*, neînțelegeri, cari apasă și împiedecă zilnic mersul normal al chestiunilor noastre celor mai ardente bisericesti-școlare din Brașov

Măritul Sinod arhidiecezan să îndrume pe consistorul arhidiecezan:

1. Ca să designeze într'o proximă ședință plenară dintre asesorii consist. pe viață pe unul, care se să fie însărcinat cu întreaga referadă atât bisericescă, cât și școlară și epitropească și eventual plenară a tuturor afacerilor bisericesti, școlare și epitropești a at ale parohiilor bisericesti Sf. Nicolae și Sf. Adormiri din Brașov, cât și ale delegațiunilor și Eforiei precum și ale direcțiunilor școl. dela școale noastre centrale din Brașov.

2. Acest referent special îndată după designarea lui să fie exmis la Brașov pentru un timp de cel puțin 2—3 săptămâni, în care, la fața locului, să studieze toată situația actuală a administrației noastre bisericesti, școlare și epitropești, să studieze organizațiunea internă locală, poziția și raporturile speciale de drept ale diferiților factori ai vieții bisericesti școlare, apoi dispozițiunile principiale în vigoare, problemele și lipsurile actuale, precum și chestiunile, ce ni-se impun în proximal viitor, — astfel, ca în persoana lui Consistorul să aibă un far sigur de clară orientare în demersurile sale, iar *centrul bisericesc-cultural din Brașov să aibă în el un rașim real și sigur* în munca spre înaintare, ce se săvârșește cu atâtea jertfe pentru marile noastre interese obștești.

Sinodul transpune propunerea consistoriului spre apreciere *după puțință*.

Raportorul Dr. *E. Roșca* propune în numele comisiei org., și sinodul hotărăște, ca să se înființeze un nou tract protopresb. al Geoagiului, cu sediul în Geoagiul de Jos-Susenî, la care tract se vor incorpora mai multe comune aparținătoare acum la Orăștie și Hunedoara.

Dr. *Lemény* prezintă 2 petiții pentru tensiul de spese ale fiscalului consist.

Se dau consistorului.

Dr. *Oprișa* referază asupra raportului general școlar, începând dela p. 6.

La p. 8 despre conferințele învățătorești, A. *Vlaicu* propune ca *comisiunilor învățătorești* să li-se înleznească chemarea prin oarecari ajutoare bănești pentru cheltuelile lor.

Nu se primește.

Deputatul *Dragomir* ar dori, ca la conferențe să li-se dea învățătorilor instrucțiuni și în privința compunerii conspectelor despre băieții obligați a cerceta școala, destinate pentru oficiul de statistică.

Se va considera.

„*Poia Pedagogică*“ să se înființeze cât curând.

Dr. *Cristea* face aci propunerea corectă (și ginită și de Dr. Bologa, Murășan, Domșa), ca mele mai de valoare ale învățătorilor să se tipărescă și răspândească, după puțință, și în brașov separate.

Tot Dr. *Oprișa* raportează, iar sinodul admite ca să se introducă în școalele noastre „*Cartea de citire maghiară*“ de Dr. Schulerus și I. Popovici.

Ședința se ridică punct la orele 12. În turnurile catedralei se înalță în văzduh sunetul dulce și plin de sfântă armonie al clopotelor noue...

Sibiu, 28 Aprilie v.

Ședința ultimă.

Joi dimineața domnii deputați s'au sculat morocănoși. Afară ploua, și se știa, că în asta se termină sinodul, mai curînd ca nici odată. Pe strada Măcelarilor vin în jos mai mulți deputați civili și protopopi de cei trupești și grași-ceafă. Pe lângă grilagiul catedralei stau înșirați vr'o 30 de țărani din Sălcina de sus, veniți la deputație la consistor pentru nu știu ce născociri ale lor. Țăranii își descoper capetele și se chină cîștit. Domnii mari nici habar, trec că seminara, cufundați în vorbă. Discută-născocă, că sinodul moare înainte de a se fi născocit toată forma. Unii învinuiesc pe consistor pentru că nu li-a prezentat material de ajuns; alții că tesc asupra raportorilor, pentru-că n'au fost de tui de încurcați la spuse; nu cruță nici pe I. S. Sa Mitropolitul, care nu bucurosi admite o multă asupra chestiilor, — și toți împreună spă pe vitejii cu gura mare dela alte sinoade, cari astădată au amuțit ca pământul.

Fait accompli. Ședința de astăzi n'a dat nici trei sferturi de ceas.

Comisia financiară, prin rostul dlui Vlaicu propune să se aproabe socotelile fundațiunii Școl. ale consistorului și ale tipografiei și librăriei arhidiecezane, și să se esecutive decisiunile sinodului din anul trecut relativ la angajarea consistorului pentru librărie și tipografie. (Din rădă aflăm că în anul trecut librăria a reat un profit de 7000 cor. = 13 1/2%, ear tipografia numai 2000 = 3%).

Urmează raportorul comisiei *petiționare* Dragomir, și prezintă 3 petiții, cari se primesc zimbete obișnuite, și trimite la consistor.

Notarul general, dl Voilean, citește, în locul unei atenții posomorite, despre competența deputaților.

Și, pe când badea Cârțan sosește la locul lui ca să asculte soartea jalbei sale, deputatul ascultă cuvântul de *încheiere* al I. P. S. Sa Mitropolitului, care li mulțumește pentru zelul isprăvile făcute, iar deputatul Cirlea exprima P. S. Sale, în cuvinte simțite și apăsate, ne-noștința și mulțumita sinodului pentru activitatea sa, în deosebi pentru apărarea școalelor noastre față de reformele școlare ale guvernului, și pe înțeleapta conducere a sinodului.

Astfel — a falgerat și sinodul s'a terminat. Ce s'a isprăvit în 4 zile? *Cu enfiți* bagăți cari în tîcnă se puteau isprăvi într'o zi.

Exdeputat

Dela sate.

Șomcuta-mare, la 9 Maiu 1905

Nimic mai usor
cât a-ți afla dușmanul
Spune numai adevarul
și dușmanul te va
te cu dușmanul.

În 7 l. c. s'a ținut în opidul Șomcuta-mare alegerea artistiei comunale pentru un ciclu de 5 ani, la care alegere, fiind zi de Duminecă, a fost parte inteligința mai toată, ear poporul în sine neîndatinat de slab reprezentat — din ce ce nu știu.

Această alegere trebuie că a avut și ea care cusur, căci a mai fost defiptă pe ziua de 28 Aprilie, eară cortășirile se începuseră înainte aceea dănuind la fel cu celea dela alegerea

Numai atunci ne îmbrăcăm *ieftine și bine*, dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri KIZ materie pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30.

o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
LEICHER și FLEISCHER.
o o o ARAD, Szabad-ágtér 17 — PÉCS. Király u 1 o o

Nu se ştia pozitiv planurile ce erau în
ped la început, nici motivele, din care a fost
mă alegerea până acuma. Sa dovedit însă
românie colportate mai înainte zilnic prin
gen blatură nu s'au împlinit, mulţumită dlor
cercului Dr. Péchy Péter și Eötvös Robert,
au condus alegerea cu cea mai mare corec-
şi fără de nici o presiune. Cu totul alta a fost
lustr. Sale a dlui conte Teleki Sándor, la
poporul ţăran şomeutan în orî-ce afaceri pri-
ari de obşte e îndatibat a alerga întocmai
Iohamedani la Mecca, și așa prin căciuliri
apuşii a-l face posibil să se creadă de un dic-
nici pe la noi. E frumos și salutar — nu-i
— ca poporul să aibă în mijlocul său câte
bărbat de poziție mai înaltă, fie conte orî ba-
chiamat să ajute cu sfatul și fapta pe cei
ni în cazuri de lipsă. Însă trebuie să luăm
de seamă, că sfaturile încă se pot asemăna
ma ce are două tălăşuri, și dela un timp în-
a derea un fel de servilism. Atunci apoi se
de bani buni și sfaturile cari ţinlesc în di-
ce opusă binelui de obşte. Poporul ține or-
ceea-ce a fost sfătuit de sus, el în naivi-
lui nu mai caută la proverbul că „cine dă
nu dă și colacul“. Dar să ne oprim earăși
legere.

La 11 ore a. m. membrii reprezentanței co-
le convocați anume spre acel scop au făcut
dările de amplotiați comunali, fără de multă
te, după ce unul dintre petenții la postul de
ar, om favorit al contelui, a repășit, eară la
rile de sub primar și 3 senatori contele a
fost pe oamenii săi cari i au prestat serviciul
teși la alegerea din urmă de deputat a ne-
ci său.

Eu înainte de asta cu 3 ani am fost chemat
o comisiune din sinul reprezentanței comu-
și am fost ales de cassar comunal. La ale-
le acum nu bănuiam de loc intriga ce se
ce a fost făcând pe ascuns în contra mea:
că în ziua alegerii n'am știut nimică că ar
ta cineva la postul de cassar. În dimineața
de alegere aud că câțiva din credincioșii cor-
contelui au peregrinat la castelul d-sale
cându-l nr. 3 ex. 1905 a foaiei umoristice
„Marecul“ și joacă cu destulă
și nu după cum ar fi meritat pentru ținuta
erească dela alegerea de deputat. Acest joc
Marecul și încă niște doine corleșești nevinos-
și cu menirea de a stirpi din popor datinele
de a lăcomi la bănturi și alte mijloace co-
le la alegeri, au fost destule motive pentru
te, conte și oamenii dînsului să devină cei
perșunați contrari ai mei. Dar scopul nu
ajuns pe deplin după-cum se vede că le
pota și planul, pentru-că eu îndată ce am ob-
machinațiunile urzite, la 11 ore când să
candidarea în pleno conferență am rugat
preș. pretorele Eötvös Robert să-mi rena-
petiția, eară alegătorilor mulțumindu-le pen-
crederea de până acuma, i-am rugat ca fără
o genare să aleagă pe cine voiesc căci
epășese. Atunci dl Ioan Butean repres. col-
în numele său și al altora, — așa zicând
roaia mea — m'au propus în candidare de
comunal. Ca să mă retrag hotărît trebuia
esez de increderea manifestată față de mine
parte a celor ce m'a candidat, cu toate că eu
ate către nime și nici cu un singur cuvînt
cerut ca se fiu reales. Contrariul meu a ce-
dau 100 coroane din leafa anuală de 600
ce și atunci el repășește. La asta nu m'am
și așa ne-am dus toți pe la comune, aș-
terminul alegerii la 2 ore d. m. Cu toate
vedeam căderea mea sigură, căci fiind con-
meu de naștere din loc și din numeroasa
a „Buteneștilor“, apoi pe lângă machina-
de înainte la fel bine pregătite și adăparea
ului cu leacurile de mare efect în așa ca-
lui Bachus, am cedat totuși să fie votisare,
miza bărbăților inteligenți în frunte cu dl
nyos József jude reg. cercual, Medgyesy
sub jude reg., Dr. Olsavszky Gyula advocat,
Victor Nyilvan advocat, Teodor Blaga prof.
Gavrilă Mic cassar de bancă, László Sa-
ofic. pretorial, Veszprény Sándor pleban
cat, Ioan Butean ofic la judecătoria reg.
a. e. l. cari — repet fără de a-i fi agrăit
un singur cuvînt — toți au votizat pentru
Am cedat dorinței dîșilor, însă am picat
oria deplină“ pentru mine, în senzul cum
eu lucrurile și pricepe cauza. Din toate
ca, ca concluziune finală fie-mi permis a pune
o mică învățătură morală.

Eu cunosc foarte bine pe Ilustr. Sa dl conte
Teleki Sándor, îl cunosc cum zice românul din
fir în păr. E un bărbat simpatic, cu cea mai
fine maniere și cu multe însușiri nobile și umane.
Chiar mie când mi-am edificat casa și eram în
mare strămtoare, mi-a dat gratis din pădurea d-sale
două talpe de casă în preț de vr'o 15—16 cor.
I-am mulțumit atunci și îi mulțumesc și acum pe
această cale, căci fapta cea bună se laudă de
sine. Asta însă nu învoalvă vr'un motiv ca eu
care în timp de 26 de ani am purtat sarcina de
învățător și peste 30 de ani cea de cantor bise-
ricesc, în care timp am avut prea multe ocaziuni
a contempla corupția și scăderile incubate în mare
parte din popor; cred că nu mi-se poate imputa
dorul de-a sbiciui acelea vicii, fără însă de a
vătămă în mod încertat pe cineva.

Asta o voi face și în viitor barem de aș
ști că voi ajunge a mânca odată în zi, și atunci
încă coaja uscată de mălaiu, udată poate și aceea
cu crunte sudori.

Dumnezeu așa să-mi ajute !

Elia Popu,
tu pens.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Maiu 1905.

— **Regele la ministrul președinte austriac.** Se anunță din Viena că Majestatea Sa Regele a cercetat Sâmbătă pe ministrul președinte austriac baronul Gautsch, la care a petrecut peste trei sferturi de oră.

— **Alegeri congregaționale.** Atragem atenția fruntașilor români din cercu-
rile congregaționale din comitatul Aradului
asupra alegerilor ce se vor face în *Oltaca*,
Bârșava, *Totvărădia* și *F. Vișand*. Toate
acestea cercuri sunt românești. E deci de
înaltă datorință să lupte, în ziua de 18
Maiu, să aleagă români. Să se organizeze
deci din vreme și să fie cu luare aminte !

— **Cum raportează confrății dela Brașov.** Reproducând, desigur, din ziarele ungurești,
cari sunt tendențioase, confrății dela Brașov pun
în sarcina deputatului Dr. Ioan Suciu următo-
arele cuvinte : „Tabloul ideal al statului maghiar
ar fi ca toți cetățenii lui să fie maghiari“.

Aceasta n'a spus-o Dr. Suciu, ci din contră :
a zis că acesta-l idealul șovinștilor, pe cari tre-
buie să-l combată toți bărbății de stat serioși.

— **Arhitect român în Viena.** Avem
plăcerea să anunțăm, că dl Cesar B. Poppo-
vits și-a deschis în Viena, II, Lessinggasse
11, birou de arhitectură și construcție.
Dsa este întâiul arhitect român stabilit în
Viena. Îl felicităm și-l dorim succes deplin.

— **Decorați.** „Monitorul oficial“ publică ur-
mătoarele : S'a conferit medalia Bene-Merenti
clasa I :

D-lui Pușcariu Ioan, membru al Academiei
Române, ales la 4 Aprilie 1900, fost membru la
curtea de casație din Budapesta, acum pensionar,
pentru lucrările sale literare.

D-lui Marienescu At. M., membru al Aca-
demei Române, ales la 26 Martie 1881, fost mem-
bru la Curtea de apel din Oradea-Mare, acum
pensionar, pentru lucrările sale literare.

D-lui Moldovanu Ioan M., membru ale Aca-
demei Române, ales la 11 Aprilie 1894 cano-
nic mitropolitan din Blaj, pentru lucrările sale
literare.

D-lui Porcius Florian, membru al Academiei
Române ales la 10 Martie 1872, botanist, pentru
lucrările sale științifice.

D-lui Teclu Nicolae, membru al Academiei
Române, ales la 2 Iulie 1879, chi ist distins, pro-
fesor la Academia Comercială din Viena, pentru
lucrările sale științifice.

— **Favoruri la deprindere de arme
pentru economi.** Ministerul de honvezi a
conces, că o parte mică (10 inși la câte-o
companie) a obligațiilor la deprindere de
arme în anul curent să-și poată face ser-
viciul de 35 zile la 25 Maiu crt. Economi,
mașiniști ocupați la treer și aceia pot fi îm-

părtașiți de acest favor, cari vor dovedi
prin autorități, că prin chemarea lor la de-
prindere de toamnă, sufăr daune simțitoare.
Cererile—împreună ca libelul de serviciu
de honved — să se înainteze imediat la
comanda regimentului, pentru-că în 25 nu-
mai aceia vor putea începe deprinderea,
cari au căpătat concediu.

— **Expoziția de lucruri de mână, aranjată
de reuniunea femeilor române din loc în locali-
tățile „Casei naționale“ a fost cercetată zilele tre-
cute de I. P. S. Sa dl arhiepiscop și metropolit
Ioan, însoțit de un număr însemnat dintre mem-
brii sinodului arhiepiscopescan. I. P. S. Sa a fost în-
timpinat la intrare de presidenta reuniunii doamna
Maria Cosma și de secretara Eugenia Iovescu,
care în termini aleși a mulțumit înalților oas-
peți pentru distincțiunea și încurajarea, ce o dau
nisuinelor femeilor române. I. P. S. Sa a mul-
țumit binecuvântând nisuințele lor laudabile, apoi
au vizitat toți frumoasele obiecte, donate de că-
tră fetele și doamnele române din diferite părți.
Expoziția mai rămâne deschisă până Luni. Deci
îndemnăm pe toți a o cerceta, ajutorând lauda-
bila țintă, spre care în inițiatorile : de a aduna
mijloacele pentru înființarea unei școale române
de industrie. („Telegraful“)**

— **Prima prelegere.** Se anunță din Zagrab :
Profesorul *Kreska*, care la începutul anului a fost
numit profesor la catedra de limbă și literatură
maghiară dela universitatea din Zagreb Vineri a
voit să și țină prima prelegere. Vre o sută de stu-
denți s'au adunat în aula universității, cari l-au
primit pe *Kreska* cu insulte și fluerături. Profe-
sorul a scăpat în bibliotecă. Așa s'a terminat prima
prelegere.

— **Sinuciderea unui ambasador.** Se tele-
grafează din Londra, că acolo a făcut mare sen-
sație sinuciderea ambasadorului Coreei Yitung-
land. Ambasadorul a fost aflat spînzurat în lo-
cuința-l. A lăsat scrisori după sine, în care drept
causă a sinuciderii a dat îngrijorarea sa, că
Corea-și va perde independența. Ambasadorul
era căzut de o vreme mai îndelungată în me-
lancolie.

— **Mare defraudare în Karczag.** În Kar-
czag au dat de urma unei mari defraudări la fa-
brica de cărămizi din regia orașului. S au con-
statat o lipsă 160.000 cor. S'a defraudat în de-
curs de cincî ani de zile. S-a făcut arătare cri-
minală împotriva primarului *Toth Kálmán* și îm-
potriva cassarului *Szilágyi János* care a și fost
deținut.

— **Turburările raso-ovrești.** Se anunță
din Sotomir : Azi s'au deschis aici iar prăvăliile.
Cu oțomia turburărilor au omorât pe 15 jidani și
3 creștini, 81 jidani și 8 creștini au fost răniți.
Pe un preot cu numele *Fuvarov*, l-au împușcat,
când ieșea din restaurant. Atentatorul a fost
deținut.

— **Sinuciderea unui locotenent rus.** Loco-
tenentul *Alexeief*, care a provocat odată un mare
tumult în Moscova, pentru-că insultat o damă pe
stradă, s'a sinucis. Capitanul l-a muștrat pentru
această faptă și sensibilul locotenent din pricina
aceasta și-a luat viața.

— **Coloarea vinului și a strugurilor.** Co-
loarea vinului zis roș sau negru nu e tocmai așa
de ușoară de explicat cum s'ar părea de o cam-
dată.

Dacă zdrobim boabe de struguri negri vom
vedea că le e carnea tot așa ca și a celor gal-
beni sau verzi. De asemenea, dacă am face din
strugurii cei negri vin întocmai ca din cei albi,
adece numai călcându-i și storcându-i fără a
lasa să fermenteze cu coji cu tot, cum se face
pentru vinul negru, am căpăta un vin alb sau
abia bătând în roș. E deci dovedit că vinul ne-
gru își ia culoarea dela coajă, în timpul fer-
mentării.

Morren, Prillieux și mai ales Pollaci au adus
lumină în chestia culorii strugurilor. Pollaci a
arătat că în strugurii verzi se află phyllocyanină
(albastră), phylloxantheină (galbenă) și Oenocya-
niină sau Oenolină; cele două dintăiu combinate
formează chlorophyllul ca și în frunze și dau co-
loarea verde Oenocyanina dă însă culoarea al-
băstrie sau violetă. Oenocyanina se află sub formă
de liquid închis în niște încăperi în formă de gă-
răfoare. Mai e o culoare, Coresenul, în formă
de grăunțioare solide. Acestea vin din foi. De o

cam dată sunt necolorate și în timpul coacerii strugurilor emigrează din foi în ei, se așează în coji și combinându-se cu oxigenul se colorează roș. Dacă li-se închide calea de emigrare din frunze prin înțepăturile unor insecte în coada foilor, frunzele se colorează roș, iar strugurii abia-abia se înroșesc.

— „Soia“. Sub titlul acesta primim la redacție o voluminoasă lucrare de Dr. A. Urbeanu, despre planta aceasta alimentativă a țaranului de dincolo.

Autorul arată, că clima României sunt cât se poate de prielnice Soiei, până când la noi în Ungaria nu-i prea prieste selul, de aceea nici nu se prea cultivă.

Pentru România însă ar fi o adevărată binefacere dacă s'ar răspândi cultivarea ei.

— **Biciclist sub roatele trenului** Végh István, picier la căile ferate din Somogy-Szobb, s'a dus cu bicicleta să inspecteze linia dintre stațiile Somogy-Szobb și Csurgó. Era deja aproape de stațiunea Csurgó, când observase trenul accelerat ce-l venea cu deplină viteză în față. Spaima însă și scurțiunea timpului l-a oprit să tragă bicicleta iute înlătur și așa a ajuns sub roatele trenului, care l-a sdrumicat în bucăți.

— **Cuib de hoți asediat.** Eroii lui Gorkij din „Asilul de noapte“ ni-l incoacă 'n minte o veste din Moscva despre prinderea unei bande de hoți. Trei mii de muncitori, cari au dat ajutor poliției de a prinde o bandă de hoți, au dărâmat așa numita fortăreață Kinlev, asilul bandei. Pe un hoț l-au omorât, pe mai mulți i-au bătut crunt și aproape pe toți i-au legat.

Justiție.

Arad, 15 Maiu

§ **Marseillaise proletarului român.** Foia socialistă română din Budapesta „Adevărul“ într-un număr din Noembrie a dat cetitorilor săi un nou text al Marseillaise-i, din care o strofă în proză sună astfel:

„Sună buciul de luptă, între fulgere scânteitoare, ca ș'un val puternic pornesc muncitorii. Ca și marea turbată 'n mânie, s'a sculat azi poporul, tremură tiranie, sfârșitu-ți e aproape... Jos cu burghezii trântorii!

La luptă muncitori, sus ridicați steagul sfânt, luptați, luptați împotriva tiranilor asupritorii, împotriva tiranilor asupritorii!“

Procurorul din Budapesta a aflat în aceasta inspirație atâtare contra unei clase și a tras pe banca acuzaților pe autorul poet Aurel Cristea. Jouia trecută, pertractându-se procesul jurații l-au aflat pe Cristea vinovat, osândindu-l la o lună temniță de stat.

Licitațiune minuendă.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de mărire și reparare la biserica gr.-or. rom. din M.-Radna, prin aceasta să publică licitațiune minuendă pe ziua de 22 Maiu n. a. c. la orele 3 d. a.

La licitațiune se poate participa verbal și cu oferte închise.

Prețul de esclainare pentru toate lucrările face 13.042 cor. 72 fil.

Licitanții vor avea să depună ca vadiu 10% din prețul de esclainare în bani gata sau în valori acceptabile.

La licitațiune pot participa numai indivizii provăzuți cu licență industrială.

Se poate separat competi pentru lucrările de pictură și auritură.

Lucrările de pictură artistică se vor întreprinde separat de celelalte.

Planurile detaliate, proiectul de spese, condițiunile de licitare și alte îndrumări trebuincioase se pot vedea la Oficiul parochial gr.-or. român din M.-Radna și la Arhitectul Ioan Niga în Arad.

Oferte ulterioare nu se consideră.

Dr. Vasile Avramescu.

Nr 632-3

președ. comit. parochial.

POSTA ADMINISTRATIEI.

N. Vlad, paroch Selimber. Abonamentul e achitat până la 1 August n.

ECONOMIE.

Arad, 15 Maiu

Canalizare în comitatul Aradului.

În părțile resăritene ale comitatului Arad se vor face mari canalizări pentru udarea pământului. După planul de pân'aci pornind din comuna Talpoș se va tăia canal din Crișul-Negru atingând comunele Simonyfalva, Vadász, Miske, Ágya, Chișineu, Socodor, Nagy-Zerind și Fekete-Gyarmat revărsându-se la Giula în Crișul-alb. Conform planului canalul va uda un teritor de 1400 jug. partea cea mai mare proprietatea archiducelui Iosif și a conților Almásy Dénes și Wenckheim Frigyes, cari vor purta și partea cea mai mare a cheltuelilor, cari se urcă la o cifră imensă, de milioane.

Regretabil e numai că și aci marea majoritate a populațiunii nu-i va lua folosul acestei canalizări, doar întreprinderea în sine va oferi câți-va ani muncă populațiunii.

Firma porter în faliment. Marea firmă din Arad alui Porter Vilmos a falimentat.

Massa curator a fost numit dl Petru Truța avocat în Arad.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 13 Maiu. —

Incheierea la 12 ore :

Grâu pe Maiu (100 clgr.)	17'96—17'98
Cucuruz pe Maiu	15'50—15'52
Cucuruz pe Iulie	14'52—14'54
Grâu pe Octombrie	16'48—16'50
Secară pe Octombrie	13'50—13'52
Orz pe Octombrie	11'60—11'62

Incheierea la 5 ore :

Grâu pe Maiu 1905	18'02—18'04
Cucuruz pe Maiu	15'50—15'52
Cucuruz pe Iulie	14'50—14'52
Grâu pe Octombrie	16'50—16'52
Secară pe	13'52—13'54
Ovăs pe Octombrie	11'58—11'60
Secară pe Octombrie	11'38—11'40

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
580—650 măji metriche grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală: secară:	14.68—14.70
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut :	
500—600 măji metriche grâu cor.	8.80—8.90
300—400 „ „ cucuruz .	7.40—7.50
Semnare nominală: secară	7.40—7.50
„ „ orz:	7.30—7.40
„ „ ovăs:	6.80—6.90

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu : 79—100 klg.	Cor. 17'00—17'10
„ 80— „ „	17'10—17'20
Secară : 100 „	13.80—14'00
Orz : „ „	13'70—13'80
Ovăs mercantil 100 klg.	13'80—13'90
„ cernut „ „	13'50—13'60
Cucuruz vechiu „ „	„ „
„ nou „ „	14'80—15'00

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158—
„ „ „ mic	160—
„ brut „ mare	156—
„ „ „ mic	158—

Tirgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară : Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 130—131 fil. ; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil. ; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 139—141 fil. ; Calitate sârbească : grei, părechea peste 260 klg. 139—140 fil. ; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 137—138 fil. Ușori până la 240 kgr. 136—137 fil.

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȘIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Cap. XVII. O lovitură îndrăzneță

După un plan stabilit de mai înainte, Wash Carrol și colonelul Magoffin înaintaseră ca și câți-va pași și se instalaseră spate câtră spate pentru a ascunde scena, ce se petrecea în coudă de Tigru celor câți-va rășhoieni care lănd prin lagăr, și acelora cari însărcinați de veghia asupra șefului și ne așteptându-se la act de silație din partea albilor, se depărtașeră pentru a le face loc.

Câte-va femei începuseră să scoată strigăt atât de ascuțite, încât nu se auzia, afară de cort, nimic din cele ce se petreceau înăuntru.

De altcum toate au fost conduse alături, încât Coadă de Tigru se văzu impresat de vrăjmași, înainte de a li putut face o mișcare. Când se simți sub strinsoarea puternică a fostierului și după ce examină dintr'o ochire mișcările celor ce-l amenințau, redeveni mișel și era de obicei în fața puterii.

Wash Carrol, care-l observa, îl văzu cu mare plăcere, căpătând paliditatea ciudată a ilor-Roșii și a negrilor, și acea înfățișare de spaimă pe care o văzuse deja pe fața lui lagărul lui Magoffin.

Era cel mai bun semn de dispozițiunile lui de a se supune poruncilor, ce i-se vor.

„Poate că-i stringi prea tare, șopti el în dentele. Acest mișel nu va avea puterea să răspunde. Deschide nițel mâna, fără însă a drumul.

Strather se supuse.

„Acum ascultă, căne de Piele-Roșie! Wash, cu o voce înăbușită, dar care cu toate acestea făcu pe Coadă de Tigru să se înfioare și ne-ne unde este tinărul și-ți vom cruța Dacă minți, îți sbor creierii. Unde este?“

Obrăznicia bestiei dispăruse.

Șeful răspunse, cu o voce sugrumată de spaimă :

„Îndărât! Colo, la spatele colibeii!“

Wash se întoarse pentru a vedea, ce se petrecea ceva neliniștitor în fața locului șefului.

Apoi mai zise lui Coadă de Tigru :

„Bagă bine de seamă. Mă duc să văd semnul. Dacă vei scoate un strigăt, dacă vei face semn, vei fi mort! Și dacă, din întâmplare boinicii tăi vor intra aci, spune-le să se retragă.“

„Cât despre d-ta, vecine, făcu el întinzându-se câtră intendent, supraveghează cu lumina minte pe acest mișel. E gata la toate viclenele aminte! La cel mai mic semn, ucide-l cu un câne turbat! El mort, ne însărcinăm cu camarazii săi.

Strother răspunse numai printr'un zâmbet care sămăna cu o strimbătură. Dar e prohod că în acelaș timp strinșea cleștile așezat pe șeful Indianului, căci acesta se strimba și mășca.

Intendentul de altcum avea revolverul în mână și-l ținea îndreptat în spre pieptul șefului.

Wash Carrol se apropiase de un șezut pierdea, care despărția în două locuințe și o ridicase cu mâna stângă, ținând cu dreapta revolverul gata.

Dar nu era o cursă, și observă pe șeful Dupră legat de mâni și de picioare de un întepent în pământ.

Vinătorul îi tăia repede legăturile și-l în picioare, dar Eugen era atât de istovit, nu se putea ține singur drept. Wash Carrol bligat să-l ducă în brațe.

Cum colonelul făcea o mișcare pentru se arunca spre el, Wash Carrol, cu un pistol îl opri.

— Nu te mișca, colonele! Încă n'ami minat. Deschide ochii tot mai mari, căci vea nevoie de ei. Am fost niște nebuni, căci adus un cal pentru mister Dupră. Dar pășă. Rămâi acolo!

Și bătrînul traper, ca și cum ar fi sătul său și acasă la dînsul, eși din cort fără a se uita la Piele-Roșii, cari îl priveau păciți; apoi se îndreptă câtră un mândru șar, a căruia șea de piele de jaguar arăta calul de călărie al șefului Indianilor. (Urmare.)

COMFORATĂ **Földes**
 apă cele mai nouă cenetări stiențifice
 zile face să dispară orice necu-
 ale a feții, precum și pete, pi-
 negei, roșimea feței și a mânilor.
 Un flacon mai mare 1 cor, 60 fil.
 „ „ „ „ 1 „ — „
 poate folosi numai sara; orice săpun
 nu-i strică.
 laica lui Földes Kelemen, Arad.

Chioșcul din parcul Baross!!
 Duminica d. a. dela ora 5—8
 ♣♣ în terasa chioșcului ♣♣
Musică țigănească
 înghețată, cafea rece, beuturi reci
 și calde, bere de Kőbánya, vinuri
 de calitate, ape minerale, șampanie, cog-
 nueruri și tot felul de băuturi spir-
 te; dejunuri și oșine în fie-ce timp.
 Marea sală a chioșcului, o pun
 gratis la dispoziția societăților
 Cu stimă
WOHLGEMUTH SÁNDOR.
 parcul loc azadan de recreare.
 In fie-ce Joi e muzică de piață.
Chioșcul din parcul Baross!!

PARCUL ALEX. M. POP
 specialist în medicina internă;
 consultă zilnic dela 8—12 a.m.
 și dela 3—6 p. m. — în
SALE HERCULANE
 (HERCULESFÜRDŐ)

Bijuterii, oroloage, aur călcat
 necesitate de argint, sedulii de ama-
 re cumpăra pentru prețurile cele mai
 mici și le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR
 clasornicar și giuvaergiu
ARAD, Strada Bisericii
 (Palatul minorităților)
 cel mai estin de cumpărare de
 bijuterii și oroloage.

Pe masa fie-cărui cetățean trebuie să aibă loc
apa de izvor acido-carbonică naturală
Maros Solymosi
 și astfel, pe lângă neînsemnat câștig, pondul
 se pune pe mare circulație. »**Apa de is-
 vor acido-carbonică naturală Maros**
Solymosi se va putea căpăta cu prețuri
 reduse de acum înainte la următorii co-
 mercianți, apoi în prăvălii de coloniale și
 băcării:

1/2	1	2	litrii
11	16	24	fileri

fără sticlă, care, de se aduce îndărăt, se
 restituie prețul. Se poate căpăta la domni
Fejér Gyula, Dürr Gusztáv, Lázár Gyula,
Karácsonyi Antal, Hoffmann Iózfef, Da-
niel Lajos, Lóos E. és Tsa, Weisz David,
Sauer Adolf, Rothstein Moor.

DEPOSIT PRINCIPAL:
PESZTERNÁK SALAMON
 BOCZKÓ-uteza, 9. szám.
 de unde se trimite acasă numai câte cinci
 sticle cel puțin. Comandele din provincie
 se efectuează per ladă.

GÖRÖN GYÖRGY
 văpsitor de odăi și colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3. SZÁM.

Cu prețuri moderate efectuesc
văpsiri de odăi, colorări
și tapiserii de odăi
 dela cele mai simple până la cele mai pom-
 poase.

Bogat asortiment de tapete din patrie și
 străinătate și tapiserii pentru odăi.
 Comande din loc și din provincie se efep-
 tuesc conștiețios.
 Cu stimă
Göron György
 văpsitor și colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3.

IOSIF HEGEDÜS
 Cronometrar, Clasornicar și Giuvergiu
 Arad, piața Boros Béni 10.
 Magazinul societății din Ungaria afa-
 bricanților Glashutten din Elveția. Eșclusiv
 singur. Clasornice cu precisiune. 550

Vindecare deplină a boalelor secrete.
 Să nu pregete nime într'o chestiune atât de gingașă
 a se presenta odată în persoană pentru că cu ajutorul
 instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punct-
 tual locul, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât
 de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza
 acestei eesaminări poți cu singuranță afla și calea pe care
 ajungi ae vindecarea rēului, ceea ce fiecare o poate face
 acasă fără de a-și impedeoca ocupațiunile. Dacă cineva
 nu poate veni în persoană, atunci să-și deserie boala cu
 deamăruntul și după ce va fi esaminată va primi deslu-
 șirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea
 în cel mai mare secret. In scrisoare pune marea de rē-
 puns După încheerea curei, au la see eserisoril se ard
 rere espresă se retrimi.

Un astfel de leucitor și curățitor e institutul special
 al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kere-
 pesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientitate capătă
 ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale
 unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc
 trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri
 Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. Palócz
 vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din funda-
 ment cu metodu său propriu de vindecare și casurile
 cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de testicule,
 de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale siflisu-
 lui, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce
 se țin de organele secusule femești. Pentru femei e sale
 de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă
 însuși dr. Palócz dela 10 ore în. a. până la ameazi).
 Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist
 Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

Igaz Sándor
 clasornicar și giuvaergiu.
ARAD, Piața Libertății
 lângă edificiul teatrului vechiu.
 Aur și argint călcat cumpăra p. prețul
 cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
 alte obiecte de aur și argint

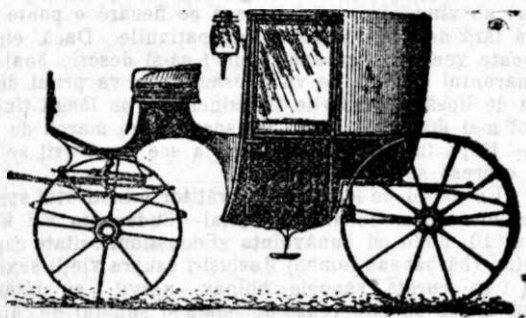
Compactor român în Arad.
 Subscrisul imi iau voe a aduce la
 cunoștința onor. public român, că reințors
 din străinătate m'am stabilit în Arad str.
 Weitzer János Nr. 7, unde mi-am des-
 chis un

Atelier de compactorie modernă,
 arangiat cu mașinele cele mai nouă și mai
 perfecționate, sunt în plăcuta poziție a e-
 fectui ori ce lucrări atingătoare de această
 bransă dela cele mai simple până la cele
 mai fine legături de lux. Asemenea pentru
 legături protocoale p. cancelarie, cărți bise-
 ricești, cărți de rugăciuni pentru prea o-
 noratii domni preoți, în tomuri singura-
 tice ori în partii de orice mărime, pe
 lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt
 și ieftin.

În speranța. că onor. public român
 imi va oferi binevoitorul concurs, rămân
 Cu distincsă stima
Iustin Ardelean,
 compactor.

Deposit de mobile eftine.
 Nu te feri de osteneală, ci de voești să cumperi
 mobile tapetate, precum și vese, privește
 magazinul de mobile al **FRAȚILOR WEISZBERGER**
 in Arad, — Karolina-uteza.
 de cu prețuri de minune de eftine capeți obiecte ce
 în bransă asta dela cel mai simplu până la cel mai fin.
Orice concurență e eschisă!
 Cu stimă: **FRAȚII WEISZBERGER**

INSTITUTUL LUI LÖWY
 pentru împrumut de **SACI** și strae
 recomandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce mărime.
 Serviciu prompt și conștientios. - - - Prețuri foarte ieftine.
Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!
CARTOFI PRIMA cu vagonul
 pentru cula și sămanat.
Lówy Zsigmond
 — Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz. —

Sors
Péter

Atelier pentru fabricarea de trăsură

Temesvár-Gyárvaros,
Három király-uteza.

Recomandă publicului tot felul de **trăsură nouă**
precum și: pregătirea de rețele pentru nisip, fetoni și care
cu prețuri foarte eftine.

Trăsură vechi se repară imediat și eftin.

POMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, iar sămburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC 253

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdară nu abdică serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Rog

**Incercat
și vă veți
convinge**

să binevoiasă fie cine a se convinge ce convenabil poate să-și procure de la mine
articole de aur, obiecte ornamentice de argint, juvaeruri moderne, precum și oroloage de buzunar foarte fine.

Prețurile s'ieftine.

Asortimentul mare.

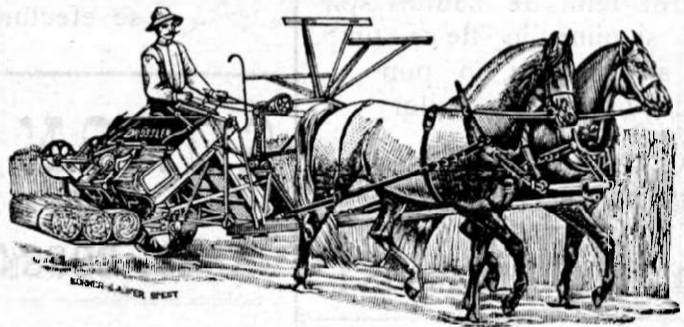
Cu stimă:

GELLER I.

Arad, Andrásy-tér 14.

Carol Drössler

fabrica priv. ces. și reg. de mașini agronomice
Budapesta, VI., Váci-körút 50

Liferea
Automobile
locomob
asortimente co
plete pentru ma
de imblătit, ai
timente pent
pluguri cu ab
„Milwaukee

mașini de cosit, mașini de secerat și legat snopi, de construcția mai nouă

mașini de sămănat „Rákóczy Drill“ și ori-ce alte mașini cutate solid și train

Conspect pentru prețuri și articole se trimite gratis la dorință.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac se

vindecă și înviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, ținuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, astma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră iechias, uduul în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și a tra multor altor boale, cași tractare normală a medic se vindecă prin electricitate. Inșurirea acestui aparat e că vindecă nu numai din în timp, ci introduce const

In corpul omenesc binefăcătorul rent, când pe deoparte vinde cu succes boalele aflătoare, e pe de altă parte o cel mai seut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile lui cari prețnesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin ratul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul electro-magnetic prin deosebita-și putere vindecătoare, e în genere cunoscut și apreciat și respândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-mag-tice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 3.

folosibil numai la copii și la femei de con-
tupe foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42,
colțul str. Kálmán